

régóta. Mert míg egyfelől feszítem a húrt, a pengetését teljesen rábízom az ujjamra, szabadon engedem az ujjamat, hagyom, hogy a feszülő húr okozta érzésekre reagáljon, szökdecseljen ide-amoda az egymással sem feltétlenül egy húron pendülő ujjtársaság. No, ez így abszurdra sikeredett hasonlat, de talán annál jobb; hiszen a hasonlat félrehord, és a félrehordásnak szintén nagy jelentősége keletkezik a versekben, ahogy a *Totál szívás*ban is.

A versírástól mint megbosszulási módszertől, tudtommal, tartózkodom; például nem igen írok gúnyverseket. Viccelődőseket sem. Semmi olyat, amit érzelmileg előre meghatároznék, mivel az érzelmi kondícióm kiderítése is éppen a vers dolga. A verset törekszem nem megterhelni különböző dolgokkal kapcsolatos vélekedésekkel, vágyakkal, fantáziákkal, e tekintetben még az általam legnagyobbra tartott József Attilával sem vagyok egy nevezőn – például a hasonlatok, ahogy az összes többi trópus is, nem szolgálják a mondandómat, hanem ők maguk állítják elő azt, attól függően, hogy éppen mit találnak nálam aktuálisnak, érvényesnek, dominánsnak.

És még valami. Tudom, ez a legkényesebb terület. A halál, vagy helyesebb szóval talán, a nemlét. És abból következtetni a létezőre és a létezésre, s ezáltal radikálisan szakítani avval a trehány hagyománnyal, hogy igazakra és hamisakra, jókra és rosszakra meg hasonló dichotómiákra feszítsem föl a versvásznot; mondom, ezt kizárom, ámde azt már egyáltalán nem, hogy ezen dichotomikus szellemű nyelviséget eme megfontolásból leblokkoljam. Nem, sőt. A legnagyobb örömet akkor lelem a versben, amikor, mondjuk, szkeptikus, talán hitetlen gondolkodásomra rácáfolva igazi és cseppet sem ironikus imavers kerül ki az ujjaim alól, annál is inkább, mivel summázva a kérdést, a vers, azt hiszem, ekvivalens beszédmód az imával. Összpontosítás arra a legtávolabbi enyészpontra, amelynek az ellenkező párja, bizonyos biológiai törésrajzolatok szerint, valahol az éncentrumomban cikázik szakadatlanul. Mert a külső enyészpont statikájának radikális ellenpárját ebben a cikázó énben tudom csak elképzelni.

Nemes Z. Márió

NÉPDAL- KIEGÉSZÍTÉSEK

Arra ébredtem, hogy undorodom a szájhagyománytól.¹ A hatásiszony bélférgei űznek a mocsári párák felé, vagy ez a miazma nem több mint kollektív bűz? Együtt élek a néppel, mert nem tudok mást, de ki a nép, ami alávetett és megszállt? Nevünk légió. Pedig annyira magam akartam lenni. De hát az embert nem a saját tudatából faragták, még csak nem is a tudatával. Mindez csupán a költészet kamaszkori tévedése, hogy legyél az enyém – búgja a líra –, és magányod ünnepi dísz lesz a hattyúházban: komor palástként befed, becéz és örökké tart majd, mint Bayreuth. Aztán a barokk önkiállítás pompája közt mégis megszületik a felismerés, régi fekély hegén bont ágyat egypár hív féreg.

*

Az irodalomgazdaságban terménylopáson kaptak. Én pedig mint *szóeke* csak nézek magam elé.

*

De vegyük a férgeket. A család és a nép közé férköznek, arra a „helyre”, ami én magam kéne, hogy legyek – legalábbis a paraszti romantika értelmében. Ehelyett csak zabálok a férges lírakáposztát, a rózsamarást és a beteg lóbelest. Idegenszájúság vagyok. A belterjes

1 A szövegben jelöletlen idézetek szerepelnek Marno Jánostól.

Aloe vera (részlet)

vagy külterjes gazdálkodásban fajzik jobban az irodalom? Babits Mihály abból a szempontból kritizálta a *Nyugat* harmadik nemzedékét, hogy ezek a szerzők eltávolodtak a magyar líra teremtő elvétől, miszerint költészetünk csak fordított Anteuszként, „idegenben” kap erőre. Vas István ezzel szemben az endogén fejlődés lehetősége mellett állt ki, ugyanis már „adott” egy hagyomány, amiből fokozatos és tudatos műveléssel kicsírázhat beszéd. Valaki elvetélt a tiszta forrásban.

*

Nem értem, hogy Bartóknak miért volt megváltó élmény a népzene, Kodályt értem, egy tanárember mégse adhat elő némi létszámon alul, a baj csak, az, hogy így nemigen tudom orromtól a rasszt megkülönböztetni, mindkettő lábszagú.

*

A nép = stb. Lappangó többes.

*

A természettől már kamaszkoromban is hányinger tört rám, egyformán a nyers és feldolgozott, művészi, illetve költői változataitól, egy-egy csendélet láttán úgy éreztem, megfulladok vagy megőrülök. Rügyek a nyelvem alatt, sáskazaj a belemben. A természet ontológiai diktatúrája, miszerint megfélebezhetetlenül „van” – és ez a „levés” olyan csúcsteljesítmény, melynek csak csodálattal adózhatok. Művészetem minden pillanatával fizetnem kell, miközben a kreációt önnön diadalommá szentelem. Hát ettől hányok, bár tudom, hogy ezért még Pilinszky is a Duna-ba lövetne.

*

A népdalról nekem mindig a menstruáló kancák jutnak az eszembe, mikor évekkal ez előtt egy huszárfelvonuláson megvadultak a trombitazajtól: egyfajta fiziológiai sokként érte őket a magyarság. Persze lehet, hogy ez valamiféle állati zsenialitás volt, amely mély rokonságot revelált a néplélek melankóliájával, miszerint mindenkinek meg kell fizetni ezeréves bánatunk zsoldját.

*

Mások hibájából látok neki az írásnak.

*

Szájról szájra száll az ének. Mi más ez, mint az obszcenitás maga? Szívesen képzelnék, hogy a verset testetlen „létmélyi” száj mondja, és ahány vers, annyi kárba veszett dallam. Pedig mégis működnek azok a cuppogó szájak. A jambikus rúzs. A természet bosszúja.

*

Ha József Attilára gondolok, eszembe sem jut Juhász Ferenc neve. Tudok róla, emlékszem rá, hogy nagyszabású iszapömléses szótemetést rendezett neki annak idején, nem bírtam kivárni még a harmadáig sem,

mentettem a bőrömet arról az iszaptemetés-ről is, akárcsak a többiről, amelynek mind Juhász volt az „értelmi szerzője”. Ha Juhászra gondolkodom tehát, eszembe nem jutna bármi-nek az értelme, befészkelem magam privát nihilizmusomba, és amíg bírom idegekkel, nem gondolkodom semmire. Mert miért inkább Juhász, mint a semmi?

*

A tiszta forrású költők visszamennek a nép elé, bele a tejbe. Nagyot csobbannak, arcukon páni félelem és büntető orgazmus. A reakciós előőrsből aztán összeül a rögtönítélő bíróság: mennyit ér a szellemi fajtisztaság, és ki csupán egy írmagján merengő rózsalovagnak nincs szüksége szerves tápelemekre, nedűje pusztá delírium. Tüzel a seggem, hogy a jégre írok.

*

Betolakodók a libidóban.

*

Édes halál, te fekete habcsók! Tömjük be ezzel végleg a száját, legyen neki gyászöröm a vers, temetői csokor a cirkalmas ektoplazma. Anyag és szellem dacsövetségét, Platón galandférgéit az istenadta nép eltakarítja. Mi marad aztán? Használt-e a megöntözés? Boldog rászül a természet ölében, kis fejét ringatja a nóta ritmusára. Elménk zöldje pedig még ezt is túrni kénytelen.

*

*úgy ragyog a világ
mint három bogárhát
az első színe zöld
tőle ne rémüldözz
de már a második
sárgája megvakít
a szemedbe fröccsen
amit te törtél fel*

Kukorelly Endre

VÉRMEZŐ

– általában a magyarokról
és konkrétan egy
magyarról

Marno Jánosnak

A magyarok magányosak. Lány a szí-
vük. Nem jó hozzá a rendszer. Hülye, nevetséges, de csöppet sem vicces rendszer, olyan rendelkezéseket hoznak, hogy attól nem nyomban veri ki őket a verejték, még csak nem is boszszankodnak, vigyáznak, hogy ne figyeljenek oda. Történelmük túl érdekes, túl van rántva, sok benne a király, túl sok benne a sóska, és baszottul nem igazságos. *Hajdan dorongok, vasak etc. és Erő.* Folytonos magyar kétségek és bajok, kutya sem figyel rájuk, senki nem beszélget velük, vagy ha mégis beszélgetnek velük, akkor nem rendesen, nem úgy, ahogy megfelelő volna nekik. Ez van általában. Konkrétan annak, aki ezeket írja, annak a magyarnak jó, bár tegnap feltörte a lábát a cipő, és majdnem ellopták a pénztárcáját átszálláskor a hármass metróon. Annyi, hogy nem tudja, és, hát, nem szereti elhagyni a nőket. Olyankor, elhagyásnál kivár, vár még, lapít, hátha történik valami. Arcát egy édes-édes nő a hasához szorítja. Odayomja a fülét, hallgatja a krutyogást. Kihúzza magát, *amennyire ez emberileg egyáltalán lehetséges még az ő korában a mai világban.* Föláll a nyeregben, megfordul, vágatából hátrafelé nyilaz.